

Raspjevana zvona nad gradom. Sumrak. Prepune ulice prolaznika. Trgovi predbožićno okićeni, ozvjezdani svjetlom. Užurbanost posvuda.

U ustima gorak okus kave. "Božić je ludnica, kažem ti, ludnica..i to svake godine, svake..." reče Marija između dva gutlja.

"Za mene je Božić radost koja traje, vraćanje u djetinjstvo, dar neba zemlji" odgovori mlada katehistica Rozmasri. "Ne davi, molim te! Ti svemu daješ smisao koji nitko ne razumije, ni ja ni..prijateljice. Davno je Božić bio događaj, a sada od njega pravimo biznis, šoping, draga moja." "On je bio što je i sada: rođendan Boga, a što se slavi samo izvana, okićenim jelkama, darovima, dobrim jelom.. a ne srcem... u tome je problem." "Popuješ, draga moja, popuješ. Nije ni čudo s kim si i na koji fakultet ideš. Mene jeza hvata kad pomislim koliko ove godine moram potrošiti na darove, hranu..sebi i drugima..nezahvalnima. Brdo novca nizašto. "Zar ti nisi ona koju poznam godinama? Zbunjuješ me." "Oprosti, ništa osobno. Nekada mi je Božić bio radost, danas je noćna mora. Imamo toliko poslovnih prijatelja a za svakoga treba smisliti neki dar ni sličan onome od lani. Kažeš: "Bog nam se darovao. To nam je najveći dar". Kako to njima reći a da ne ispadneš iz trenda "čovjek od jučer" što bi rekao onaj moj filozof." "Mislim da me nisi razumjela. Crkva nije protiv proslave, vanjskog sjaja. Na žalost zaboravlja se ono što je uzrok tom slavlju u tome je problem.

Ulazeći u osvijetljeno dvorište učini joj se kao da ulazi u zaštićen prostor djetinjstva. Prisjeti se rodnog kraja, radosnog iščekivanja Božića. "Gdje si ti, zaboga" vrati je u stvarnost povik. U predvraću je stajao suprug. "Na kavi s prijateljicom...Razgovarale smo o tome kako kupiti..i gdje, što je u trendu". Misliš li da ja imam štampariju novca? Božić me više košta nego što mogu. Sa svih strana molbe za pomoć; pučkoj kuhinji, nekakvim dječjim domovima za poklone "bijesno procijedi suprug Marko, pogleda u nebo i ode.

"Uvijek isto",promrmlja razočarano. "On se ljuti, a problemi meni ostaju." Kuća je prihvatila toplinom, dragim mirisima, obiteljskim slikama vješto razbacanim na zidu dnevne sobe. Starinski namještaj, pretrpan uspomenama s mnogih putovanja. Njegova mama je sjedila uz prozor, nepomična, s krunicom u ruci. "Jesi li ti to kćeri" reče. "Nisam ti kćer i ne zovi me tako"

dobaci ljutito i zalupi vratima kuhinje. Do ludila ju je dovodio njezin spokoj, smirenost kojom je prihvaćala sve.. i dobro i zlo. Mrzila je ponekad samu sebe nakon oštrih riječi koje bi joj izgovorila, a izgovarala ih je često i nasladano. Na njoj, staroj i nemoćnoj, iskalila bi bijes i ljutnju nagomilanu tijekom dana. Zavidjela je baki na sjećanju na radosne Božiće o kojima je pričala, na koje se dugim kazivanjima navraćala. Njoj se činilo da je izaziva sjećanjem, da je želi vratiti u prošlost iz koje je mukom izašla, na koju se vraća samo u snovima koji je bude znojnu i uznemirenu. Mrzila je sve što ju je podsjećalo na siromašne godine djetinjstva. "Bog ti je jedina utjeha kad si gladan" prisjeća se riječi svoga učitelja i njegova prebrojavanja onih koji slave Božić. Danas je bogata. Sve ima što poželi. "Znaš li što mi reče mala.. Marinela" ? "Zar je to toliko važno što ti je rekla. Kaže ona i meni svašta" odvratila. "Nisam ništa loše mislila "baka će" nego sam se zabrinula, jedna i čemerna. "Tu si gdje si..živiš bezbrižno i što ti fali?" "Ono što mi nedostaje ti mi nisi dala .. niti možeš. Bog mi daje mir i strpljenje. Sjećam se kakva je bila božićna priprava u moje vrijeme .

Valjalo je spremati svečano i dušu i tijelo. Ti se zabrinula samo za darove, a ispovijed, pričest?" "Tvoje vrijeme je prošlost. Što ti drugo preostaje do ispovijedi i molitve. Grešna si bila i ostala pa se ispovijedaj. Ja nemam potrebe. Sve ti onemoćalo osim jezika i ako griješim zbog vas griješim." "Neka bude kako kažeš, ionako je uzalud kucati na tvoje..." "Sada mi je stvarno dosta! Znam tvoje litanije: "gluhe uši, gluho srce. Ako nisi kadra pomoći, ne odmaži!"

Baka je zašutjela. Tuga je vrati u prošlost. Božić na domaku. Studen sapela brda mrzlinom, a srce gori, gori i pjeva. Pred svakom kućom vesela cika djece. Na ognjištu vatra, pod pekom kruh. Pjesma odasvud. Kao da pjevaju brda ozarena badnjim vatrama." "U to vrime godišta, mir se svitu navišta".

U stvarnost je vrati povik:"Gdje si do sada? Djevojčica je stajala široko otvorenih očiju. Strah se ugnijezdio u njima. Bila sam na vjeronauku. Za Božić pripremamo igrokaz "Bog koji dolazi".Ja glumim.." "Glumiš budalu"! viknu majka. "Gdje ti je brat? Zar nisi'?? "Nisam" reče djevojčica snuždeno. Očekivala je udarac i prijekor. Često, više puta, bi dječak ostao u vrtiću zadnji. Nitko nije došao po njega. Čulo se dječje dozivanje i smijeh na blagim padinama ponad grada. "Razočarali smo velečasnoga, časnu sestru. Znaš ,imali smo "asocijaciju". To ti je ono kad se kaže neka riječ, pojam, a ti odgovoriš što ti prvo padne na pamet, na što te podsjeća. Ona je rekla Božić, a mi smo svi u glas:" darovi, djed božićnjak, sv. Nikola. Malo se tko sjetio Isusa." "Tko bi ga se sjetio u ovoj ludnici."

Snježno badnje jutro. "Bako, doručak", viknu djevojčica. "Ja postim", doda baka." "Postim ja čitav život" sin će "i koje koristi." "Naručila sam bakalar za ručak iz hotela.. da ne smrdi cijela kuća. Ove godine je skuplji. Da je bar kvalitetniji." reče žena." U moje doba se postilo čitav

dan..bez skupe ribe" doda baka kao da za sebe govori." "Po stoti puta ti kažem", snaja će ljutito", nije više Božić ono što je bio. Ne davi nas prošlošću, slamom, badnjakom, žitom ispod stolnjaka i koječime. Ovo je grad, a mi smo u dvadeset trećem stoljeću. Majka mi je budi obazriva bar danas prema njoj." "Našao se tko će mi predbaciti"! Nije imao što reći. Bila je s njima nakon očeve smrti. Nosila je tugu, običaje i molitve svih naših žena. "Jedino je još ona", pomisli, "između mene i moje smrti. "Nakon ručka spremanje. Umjetni bor u okviru prozora. Ukrasi od lani. "Dovoljno je da se vidi s ulice" komentirala je mama." Koliko toga još imam obaviti.. kupovina, frizura, u trgovinu po kolače.. da imam tri života ne bi stigla" dodala je svima na znanje. "Kad ćeš dušu pospremiti "ubaci baka?" Dobro, večeras prije polnočke..obećavam" odvрати, pomirljivo, snaha. "Da ne bude kasno..?" "Što te, uostalom, briga, izludit ću od tvojih savjeta?" "Čega se bojiš? Ovo je, kažeš, tvoje vrijeme..pa slavi javno, otvoreno, ne skrivečki kao nekada dok..." "Nisam naučila drugačije i to je to. Moji su bili u partiji i što si očekivala.. da nas za ruku vode na polnočku? Ti si oduvijek vjernica pa kakav ti je sin"? Šutjeli su. Radio je prigušen svirao: "U to vrijeme Godišta, mir se svitu navišta, porođenjem djetića.." "Oh Bože" uzviknu, "moramo u kupovinu"!

Meki snijeg prošaran toplim sjenama svjetla. Njemu se učini da mu je srce zaleđeno jezero. Ona je plakala neshvaćena. Robna se kuća pretvorila u ljudsku košnicu. "Zar svi kupuju zadnji dan?" pitala se začuđena. Glasovi, trka, povici. Djeca se igraju u svome kutu. "Čuvaj "balavog" reče mama" toliko toga još moram kupiti". "Zašto ja", kroz plač će djevojčica "sve ja. "Svi su u strci. Jedino se djeca raduju. "Gdje je mama?" djevojčica se trže. Otac je stajao pred njom. "Kupuje, a ja ga moram čuvati" doda. Molim te, tata, čuvaj ga malo da odem do djeda Božićnjaka." Oko njega veseli dječji povici. S darovima čekaju slikanje. Stiska. Kasno su stigli kući.

Predvečerje. Nebo nad gradom obasjano. Majka darove sprema pod bor. Baka prebire stare božićne napjeve, potiho, za sebe. "Gdje je mali"? pita majka." S tatom je", odgovori djevojčica. Otac ulazi bez pozdrava. "Znadeš li da me ona tvoja prijateljica Rozmari davi pred svima"? obrati se ženi." To joj je posao. Fura neke ideale. Davi koga stigne "istinom o Božiću" kako naziva svoju prodiku. "Bilo mi je neugodno. Nije nas vidjela na velikoj ispovijedi pa je zabrinuta." "Što je Božić za tebe"?pita. Što je? Djetinjstvo, rekao sam, darovi, slama. Rođenje Boga u srcu, nadodala je. Što je s tim?" Nek' radije brine o sebi" žena će. "Ispovjedit ćemo se prije polnočke". "Gdje je mali" upita baka? Pogledaše se skamenjeni. Ulica ih dočeka uzavrela od vozila i ljudi. "Kaži već jednom, što šutiš, optuži kako već znaš" napala je suzdržavajući bijes. On je šutio posramljen. Nije našao opravdanje za svoje postupke. Mnogo je toga zanemario, zaboravio.

U robnoj kući muk kao u Crkvi. Mnoštvo se natiskalo u odjelu za igračke. Šute. Na plišanim medvjedićima, na hrpi igračaka, usnuo dječak. Nikoga nije vidio oko sebe, nije zamijetio začuđene, prijekorne poglede. Podigao je dijete u naručaj. Osjetio je tople ruke oko vrata.

Drugo je već odzvonilo. U kući razbacana odjeća, povici, požurivanje. Telefonska zvonjava zaustavi pokrete. "Rozmari, sačekaj nas pred Crkvom dolazimo odmah. "Majka sklopi mobilni. Stajala je napola obučena, umorna od presvlačenja i oblačenja. Činilo joj se da joj ništa ne pristaje. "Trebao si mi kupiti.. obećao si i prevario" prijekorno reče mužu. Dječak je spavao na bakinu krilu. Užurbanost se pretvorila u nekontroliranu trku. Svakom je ponešto nedostajalo. Zazvoni treće. Polnoćka. Mirni krovovi oživješe uzdrhtalim zamasima zvona. Otac uzrujan zalupi vratima i ode.

Ukućani ostadoše skamenjeni. "Nije čudo da ste maloga izgubili" baka doda kroz suze. "Boga ste izgubili već odavno."

[dressup games](#) [fight games](#) [battle games](#)